

Elvis Tromp en de taal van kleur

Wie Elvis Tromp zegt, zegt kleur. Vrijdag 5 november was de grand opening van 'Playing with colors' bij The Frameshop en opnieuw slaagde Elvis erin zijn publiek te onthalen op verrassend nieuwe werken. Schilderen is zien. Voor deze belastingcontroleur kent de taal der getallen geen geheimen, net zo min als de abstracte taal van kleur. Spelen met kleur is spelen met licht. Elvis spreekt duidelijke taal met kleur.

[Elvis Tromp – De uil]

Tekst en foto's Christel Cosijn en Richelle van den Dungen Gronovius

1962 was een bijzonder jaar. Het overlijden van koningin Wilhelmina raakte Nederland recht in het hart. Overal hingen de vlaggen halfstok. Mensen stonden in lange rijen voor Paleis Het Loo om afscheid te nemen van de Moeder des Vaderlands. Prinses Beatrix brak haar reis in het Verre Oosten af. Ook de Nederlandse Antillen, Suriname en Indonesië stonden stil bij de dood van Wilhelmina. In datzelfde jaar overlijden ook Marilyn Monroe en Eleanor Roosenvelt. Dood en geboorte van

bijzondere personen wisselen elkaar af. Tom Cruise, Jon Bon Jovi, Paul de Leeuw, Mc Hammer, Jodie Foster en Ruud Gullit, en ook de Arubaanse kunstschilder Elvis Tromp zien in 1962 het levenslicht.

Veertig jaar geleden begon Elvis Tromp zijn ontdekkingstocht met de verfrestjes van zijn vader. Zijn vader die verfmenger was had altijd verf over waarmee de jonge Elvis op alles wat schilderbaar was zijn expressiedrang botvierde. Muren, stukken hout, panelen en later doek. Zijn wens om

naar de kunstacademie te gaan groeide, maar zijn ouders hielden hem liever op Aruba. Ondanks zijn specialisatie in het belastingwezen bleef hij elke dag schilderen en begonnen de opdrachten binnen te komen. Ook buiten Aruba is hij geen onbekende.

[Magenta - Geel - Cyaan]

Elvis beseft nu dat het leven zelf zijn academie is. Wanneer hij schildert verdwijnt hij niet alleen naar de zolder maar ook naar een andere wereld, op zoek naar antwoorden die te maken hebben met de grote vragen van het leven. Een wereld van licht waardoor vele kunstenaars zich al lieten inspireren. Een vorm van licht is kleur. Kleur is het belangrijkste element waarmee Elvis experimenteert, en het

medium en de drager, datgene waarmee en waarop hij schildert, zijn ondergeschikt aan zijn ontdekkingstocht. Hij schildert voornamelijk met licht ofwel met kleur.

[Rood - Geel - Blauw]

Om dit te kunnen begrijpen is enige kennis van de kleurenleer nodig. Kleur is evenals getallen een abstracte taal. Elke kleur heeft een waarde die je kunt vermeerderen, verminderen of kunt delen en afhankelijk van de verhoudingen stijgt of daalt de waarde ervan. De meest gebruikte kleurtheorie is die van de Zwitserse kunstschilder, ontwerper en docent Johannes Itten (1888-1967). Kleuren versterken of verzwakken elkaar, afhankelijk van het contrast. Itten onderscheidde zeven kleur-contrasten: kleur tegen kleur contrast, licht tegen donker contrast, warm koud contrast, complementair contrast, simultaancontrast, kwaliteitscontrast, kwantiteitscontrast. Wat doen deze contrasten met een schilderij?

Vaak worden ze gecombineerd toegepast. Kleur tegen kleur. Wanneer we de primaire kleuren tegen elkaar zetten ontstaat er een schetterend effect dat pijn kan doen aan je ogen, alsof ze als kemphanen naast elkaar staan, vechtend om de meeste aandacht. Elvis maakt hier vaak gebruik van.

[Een blik in het atelier van Elvis Tromp]

Primaire kleuren zijn rood, geel en blauw. Verzadigde, heldere kleuren waarmee je alle andere kleuren zou moeten kunnen mengen, maar er is gebleken dat het onmogelijk is een zuiver paars te creëren met rood, geel en blauw. De oude primaire kleuren bleken niet de werkelijke basis voor alle andere kleuren te zijn. Uiteindelijk kwam men tot de zogeheten wetenschappelijke primaire kleuren: magenta, geel en cyaan. Tropische kleuren. We zien ze terug in de nieuwste werken van Elvis. Magenta van de donkerroze bougainville, zonnig geel en cyaan van de betoverende

blauwgroene zee. In het oude Europa ontbrak de kennis over magenta en cyaan en wat een mens niet kent kan hij niet zien. Wanneer we door de Europese geschiedenis heen naar de bewustwording van kleur kijken zien we in een regenachtig klimaat grauwe kleding en donkere interieurs die langzaam steeds kleurrijker worden. In Europa was er nauwelijks een mogelijkheid om kennis te maken met de wetenschappelijke primaire driekleur. Het magenta en cyaan uit de tropen was ondenkbaar. Zelfs het geel was een donker oker. Kleur wordt bepaald door licht. In de zon zijn de kleuren lichter dan in de schaduw en naarmate de zon verdwijnt, verdwijnen ook de kleuren. Toen de Franse schilder Paul Gauguin (1848-1903) terugkwam uit Haïti was zijn kleurgebruik veranderd. Doordrenkt van nieuwe kleuren waaronder het magenta en cyaan was deze postimpressionist een eyeopener voor zijn collega's. De zware primaire kleuren hadden plaats gemaakt voor magenta, geel en cyaan. Spirituele kleuren. Kleuren, zo leek het, uit een andere dimensie. De Polynesische godsdienst had zijn aandacht. Gauguin schilderde wat je niet kan grijpen; sfeer, licht en gevoel. In het latere

expressionisme vinden we zijn lichte en vrolijke kleurgebruik terug.

Elvis speelt vaak met de oude primaire kleuren, het rood, geel en blauw, en hanteert een fris kleurgebruik. Op een met blauw bewerkt vlak staat een blauw huis met een aantal rode en gele accenten. Hier past hij het kwantiteitscontrast toe door het summiere gebruik van geel en rood. Door evenveel van elke kleur te gebruiken zou het kwantiteitscontrast in het schilderij verminderen, maar op een groot vlak met kleine accenten springen deze juist in het oog. Het licht-donker contrast wordt ook wel aangeduid als het 'gewone contrast'. Het licht-donker contrast kan ontstaan tussen twee kleuren. Rembrandt van Rijn was een grootmeester van het licht. Feilloos bracht hij op de juiste plaatsen een licht-donker contrast aan in zijn schilderijen. *De nachtwacht*, een van zijn beroemdste werken, wordt hierdoor nog dagelijks bestudeerd. Elvis werkt soms alleen met paars en geel, wat een zeer dramatisch effect geeft, maar dit effect ontstaat ook tussen verschillende nuances van één kleur. Om schaduw weer te geven wordt een kleur met wat blauw gemengd, terwijl het weergeven van zonnige of lichte stukken geel nodig heeft. Om te spelen met de lichtsfeer is

het belangrijk onderscheid te maken tussen warme en koude kleuren. Warme kleuren zijn geel, oranje en rood. Koude kleuren zijn blauw, groen en paars. Met paars in plaats van blauw als basiskleur ontstaat er een veel zachter, zonniger beeld al naar gelang het paars gemengd wordt met blauw of wit. Ook zwart en wit zijn kouder of warmer te maken. Een beetje blauw toegevoegd aan wit geeft een koel wit terwijl een beetje geel toegevoegd aan wit een warm wit geeft.

[Elvis Tromp – Ezels]

Het complementaire contrast is wat ingewikkelder. Elke kleur heeft een andere kleur waarmee hij vrienden is, ze vullen elkaars eigenschappen aan. Maar net zoals in elke relatie verliest

die kleur zijn zuiverheid bij vermenging. Prachtige grijzen met diverse tonen ontstaan in dit gebied. Voor het aanbrengen van lichtaccenten is de kennis van de complementaire kleuren nodig voor een natuurlijk effect. Het hoge licht is nooit zuiver wit maar heeft altijd een beetje van de complementaire kleur in zich. Hierdoor ontstaat een feller contrast, een effect dat je nooit kunt bereiken door een zuiver wit te gebruiken. Schilderen is kijken en wanneer je eenmaal hebt leren kijken, kan je hetgeen je ziet eenvoudigweg toepassen. Paars en geel, rood en groen, en blauw en oranje zijn complementair aan elkaar, ze vullen elkaar aan, vergelijkbaar met een jong huwelijk. Een langer getrouwd stel neemt eigenschappen van elkaar over, waardoor er een grijs niemandsland ontstaat. Vermenging van de complementaire kleuren hoeft echter geen saai beeld op te leveren. Evenals in het huwelijk zijn de grijze stukken mogelijk zelfs nog boeiender. Opnieuw een kwestie van leren kijken. Bij simultaancontrast is er sprake van schijn. Wanneer we in een rood vlak een grijs vlakje aanbrengen zal het oog automatisch een groene gloed waarnemen, als in een verhouding waarin iemand een eigenschap wordt toegedicht die hij niet heeft, maar die

graag zo wordt gezien door de ander. Het oog vult de ontbrekende complementaire kleur aan. Het kwaliteitscontrast is het contrast tussen heldere, verzadigde kleuren, en matte, troebele kleuren. Een zuivere kleur in combinatie met dezelfde minder felle tot grijsachtige kleur. Dit komen we bij Elvis tegen in het impressionistische schilderij van een Arubaanse straat, hierin ontpopt hij zich als kleuren-tovenaar. Diverse kleuren naast, tegen en door elkaar geven een impressionistisch beeld van de werkelijkheid dat ontstaat door een gedurfd kleurenspeel, dat dwars tegen alle regels lijkt in te gaan. Evenals het alfabet miljarden mogelijkheden biedt tot het scheppen van een werkelijkheid, zo bieden kleuren dit ook.

Het is niet verwonderlijk dat Elvis technieken en combinaties uitvindt in vorm en kleur die al eerder bestonden. Van klassiek naar impressionistisch is een kleine stap naar abstract. In *De uil* van Elvis ontdekken we sporen van Piet Mondriaan die in het begin van de vorige eeuw de wereld veroverde met zijn blauwe, gele en rode kleurvlakken. Het onderscheidende van een kunstenaar zit niet zozeer in een stroming als wel in een eigen visie die

hij tot uitdrukking brengt op het doek, vergelijkbaar met een schrijver die de pen op zijn eigenwijze hanteert. Een eigen handtekening betekent hier niet het krabbeltje van de schilder onder aan zijn doek, maar een eigen stijl. Wie kent niet het werk van de wereldberoemde Nederlandse post-impressionist Vincent van Gogh.

[Elvis Tromp met Cydric (l) en Mario van The Frameshop voor een van zijn impressionistische Arubaanse straten]

Bij Van Gogh, voorloper van het latere impressionisme, die ook op zoek ging naar de essentie van licht, maar uiteindelijk zijn verstand verloor, hoeven we niet eens naar zijn letterlijke handtekening te kijken. We herkennen hem direct. Van Gogh raakte evenals Gauguin gefascineerd door het effect vanwege de verandering van licht toen hij het natte Holland verruilde voor het zonnige Frankrijk. Het latere impressionisme, begin 19de eeuw, werd een opzienbarende nieuwe stroming binnen de moderne beeldende kunst die nog steeds immens populair is. Nadat Gauguin was teruggekomen met

zijn nieuwe tropische kleuren, werden lijn en vorm steeds meer ondergeschikt aan donker en licht. Door middel van het licht-donker contrast en het toepassen van warme en koude kleuren wist men een bijzonder beeld neer te zetten waarbij de regels van de oude meesters konden worden genegeerd. *Waterlelies* van de Franse schilder Claude Monet en *Le déjeuner des canotiers* van zijn landgenoot Pierre Auguste Renoir zijn beroemde voorbeelden uit het begin van de impressionistische stroming. Door het aanbrengen van kleine en grotere kleurvlekjes ontstaat een speelse impressie die we terugvinden in een aantal straatbeelden van Elvis. Spelen met kleur is Elvis wel toevertrouwd. Zijn expositie 'Playing with colors' is te bezoeken tot en met 13 november in The Frameshop, net achter Super Food. The Frameshop is al jarenlang een plaats waar Elvis en diverse andere kunstenaars hun werk aanbieden aan een veelzijdig publiek. De combinatie schilderijen en frames blijkt een succesformule. Jeanne, de galeriehoudster, werkt samen met haar neef Cydric in de expositieruimte, terwijl Mario de professionele inlijstingen voor zijn rekening neemt. The Frameshop is met uitzondering

van de lunchtijd van maandag tot en met vrijdag geopend tot vijf uur.